

# Читалище

съвременна



брой 74, март - април 2016

МЕСЕЧНО ИЗДАНИЕ НА НАРОДНО ЧИТАЛИЩЕ „Д-Р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 Г.“

Слово за Освобождението на България

## СВОБОДАТА НИ Е ИЗСТРАДАНА

Протоерей Йоан  
КАРАМИХАЛЕВ

*„Блаженопочившаго освободителя нашего императора Александра Николаевича и всех войнов, павших на поли брани за веру и освобождению отечеству нашего, да помянет Господ Бог во царствии Своем“.*

Днес ние сме се събрали да отдадем почит и преклонение пред паметта и подвига на хилядите руски воители и български опълченци, отдали живота си за освобождението на поробеното ни отечество.

Понякога в медийното пространство се разнасят гласове, които се опитват да хвърлят сянката на користта върху мотивите за обявяването на Руско-турската освободителна война, като твърдят, че император Александър Николаевич при подписването на Манифеста за обявяването на войната бил ръководен от геополитически амбиции и интереси.

Видният руски публицист и обществен деятел Иван Аксаков в своята реч по повод обявяването от Русия на война на Турция подчертава, че *„тази война е за вярата Христова; тази война е праведна, тази война е подвиг свят, велик, с който Господ сподобява Светата Рус“.*

В проповед, произнесена по същия повод, един провинциален руски свещеник, казва:

*„Не е имало по-свещена и по-справедлива, както предстоящата война. Тя е предприета не заради суетна слава, не от желание за някакви завоевания, а за свободата на угнетените, поробените наши братя славяни, говорещи един език с нас и изповядващи същата с нас Вярата Православно-Християнска...“.*

Безспорно войната е голямо зло, но тази война, е останала в историята като може би най-справедливата война, водена през XIX век. Това сполучливо е изразено от гениалния руски писател Достоев-



### ВЪЗСТАНОВЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКАТА ДЪРЖАВНОСТ

По повод на националния празник 3 март и освобождението на България от турско робство на 1 март 2016 г. от 16.00 часа в Просветна зала на читалището се състоя тържество под наслов „Възстановяване на българската държавност“. Слово за празника и хода на Руско-турската освободителна за България война от 1877–1878 г. произнесе проф. Андрей Пантев. В празничната програма участие взеха: Детска хорова студия „Български славеи“ с диригент Неолина Пелова, клавирен съпровод – Надежда Цанкова, ученици от класовете по пиано с преподаватели Евелина Костова и Майя Райкова, ученици от класа по китара с преподавател Тинко Тодоров и ученици от класа по поп и джаз пеене с преподавател Румяна Коцева. Водеща бе Елена Алекова.

ски, който по това време отбелязва: *„Интересите на Русия са в случай на необходимост тя да забрави всякакви свои интереси, да се самопожертва, но само и само да не измени на справедливостта“.*

Братята руси чули воплите и стенанията на българите след зверствата при потушаването на Априлското въстание:

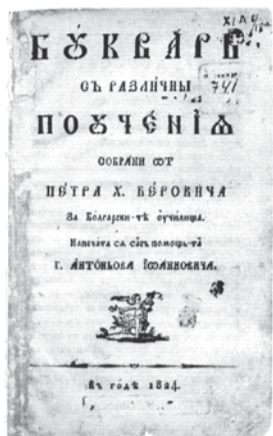
*„В името на Бога, в името на Спасителя и Честния Кръст, ние, угнетените, умоляваме вас, едноплеменните братя, да ни протегнете ръка за помощ“.*

(Из писмото на Теодор Бурмов от 15 май 1876 г.)

В последните години се спори се още и по въпроса: дали ни е дарена свободата или не?

Без културно-просветните огнища, разпалвани и подклаждани в родните ни манастири, без мъчениците за вярата като св. Николай и св. Георги Софийски, св. Висарий, епископ Смоленски, св. Игнатий Старозагорски, св. Злата Мъгленска и други знайни и незнайни мъченици и изповедници, без будители и просветители като преподобни Паисий Хилендарски и св. Софроний, епископ Врачански, без борбата за самостоятелна българска Църква, без създаването на Бъл-

гарската екзархия, чиито граници очертах българската етническа територия, очертана по-късно и от Санстефанския мирен договор, без саможертвата на априлските въстаници, без баташките и новоселските мъченици, и подвига на българските опълченци свободата ни би била дар. Но свободата ни не ни е донесена на върха на руските щикове, както твърдят някои. Българският народ е извървял своя изстрадан, съпроводен с много тежки и жертви, път към свободата. Освобождението е естествен завършек и извоювано достижение на свободолюбивия български дух.



### УМНИ ОТВЕТИ

Платона попита египтянин:  
Какво добро да ти сторя?  
А той отвеща:  
Ако познаеш някой зло на мене,  
да ми го кажеш.

\*\*\*

Мудрият Вион Виде едного завистника, чи ся скорби и му рече: Не зная,  
дали теб ся случи някой зло,  
или другому някой добро.

\*\*\*

Един неприятел думаше Зйнону:  
Да умра, ако не ти сторя някой зло. И аз,  
отвеща Зйнон, ако не ти сторя  
някой добро.

\*\*\*

Едного философа попитаха:  
Где е бог?  
А той отвеща: Речи по-добре  
где не е бог.

\*\*\*

Антистена попитаха:  
Защо болярците не ходят при учениците аму  
учениците при болярците?  
А той отвеща:  
Учениците знаят що им  
треба, но ти не знаят,  
от що са лишени (що им  
лицува).

\*\*\*

Платона попитаха: Какво е  
различието между учена и  
неучена човека?  
А той рече: Каквото е  
между целителят (хекуминът)  
и болният.

Из четвъртия раздел на  
„Буквар с различни поучения,  
сбран от Петра Х. Беровича  
за българските училища“,  
известен като „Рибен буквар“  
от Петър Берон, 1824 г.

### В МУЗИКАЛНАТА ШКОЛА...

#### КОНЦЕРТ, ПОСВЕТЕН НА МОЦАРТ

27 март 2016 г., 16.30 часа,  
Малък салон

Годишният концерт на учениците от класа по пиано с преподавател Евелина Костова бе посветен на 260-годишнината от рождението на Волфганг Амадеус Моцарт. В концерта взеха участие и учениците от класа по цигулка с преподавател Валя Дукова.

### „ВЛЮБЕНО СЪРЦЕ“

На 23 март 2016 г. от 18 часа в Малък салон на НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ бе проведена вечер със стиховете на Росица Цветкова под наслов „Влюбено сърце“ (в рамките на традиционната мащабна инициатива на читалището „За любовта към поезията няма възраст“). Последва авторски рецитал. Пианистката Майя Райкова изпълни творби на Йохан Себастиан Бах. Водеща бе Елена Алекова.

Слово – на стр. 4

### ЛИТЕРАТУРНА ГОСТОПРИЕМНИЦА...

30 март 2016 г., 18.00 часа

Мартенският ни гост бе поетът Димитър Христов. В Малък салон на читалището беше представена стихосбирката му „Хляб и вино“. Авторският рецитал на поета бард бе съпроводен с негови изпълнения на китара. Слово за поезията му прочете председателя на СБП Боян Ангелов. Със свои стихове и преводи се представи и Анна Багряна, съпруга на поета. Водеща бе Надежда Захаријева.

Стихове – на стр. 2

Снимки – на стр. 4

### „ЗЕЛЕНОТО СЪБУЖДАНЕ“

На 13 април 2016 г. от 18 часа в Малък салон на НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ поетесата Юлия Вапцарова събра почитателите на българското изящно слово и своите приятели на творческа вечер под наслов „Зеленото събуждане“. За едноименната ѝ стихосбирка говори Елена Алекова. Последва авторски рецитал. Участва и младият пианист Христо Симов от класа по пиано с преподавател Неолина Пелова.

Слово – на стр. 3



# БЪЛГАРИЯ Е МОЯТА ИКОНА

Димитър ХРИСТОВ

## ЛЮБИМАТА ЖЕНА

Мое свято небе,  
моя свята земя,  
дълго търсих жената любима  
и самотно ми бе,  
и горях, и димях,  
но дочух в мрака нейното име.

Планини, долини,  
синева и мъгла  
аз пребродих, догдето я срещна,  
между толкоз жени  
и теглила  
я познах по очите горещи.

Тя бе чакала мен,  
беше търсила знак,  
че ме има, че влюбен съм в нея...  
И до днес, възхитен,  
между слънце и мрак  
за жената любима копнея.

Бих я търсил до гроб,  
бих се жертвал без страх  
за любов, красота и взаимност.  
Бих могъл да съм роб,  
антихрист и монах  
за жената – жената любима.

## ВЪЗКРЪСВАНЕ

...с кръвта си кръст  
ще начертая...

П. К. Яворов

От Чирпан  
до Анхиало  
и Пирина,  
от морето Черно  
до Албанската пустиня  
и от Дунав  
до Егея бял  
прахът му сякаш се е разпилял,  
за да посее чувствата страдални  
на Българската ни голгота  
и огънят в душите ни да палне,  
за да е горък, но достоен нам живота.

Поете – мост от Ботев до Вапцаров,  
по който, ако българин не мине,  
ще се смалява гордата му вяра...  
и жалко за поетите загинали!!!

Духовен връх  
и днес не се постига  
единствено с товара на познанието.  
Щом пишеш с кръв и вино  
свойта книга,  
щом си копнял и можеш да въстанеш  
срещу позора, срещу мракобесието –  
тогава ще са малко всички рани.  
Тогава ще запаят твоите песни.

Защото ти надмогна битието,  
еснафския разгул и суетата,  
ти стана брат в Пирина с върховете  
за свободата на поробените братя.

И твоят дух немирен черпи сили  
от Тракия и Македония,  
от Мизия и от морето Черно.  
И твоят кръст закриля и окриля –



над нас съдбовно свети  
и в агония,  
и в дни преломни,  
и във дни химерни...

Ще замълчиш пред бездната на мрака  
на она бряг – във днешното Поморие  
и своята светла орис ще дочакаш,  
не угнетен,  
не ослепен  
и не сразен,  
а  
вдъхновен,  
блажен,  
спасен  
във любовта на хората.

Поморие, юли 2008 г.

## МЪЖЪТ НА ШЕСТДЕСЕТ\*

На Ангел Гурмев

Мъжът на шестдесет е втора младост,  
но ако той е истински достоен мъж,  
на сто години пак ще носи радост,  
нагази ли във цъфналата ръж.

Мъжът на шестдесет е втора младост,  
но в трета и в четвърта и – натам  
той, щом върви със сила и със хра-  
брост,  
то любовта за него ще е храм.

Мъжът на шестдесет богат е с опит  
и силите си може да пилей,  
но чува ли сърдечните синкопи  
на Евридика, той ще е Орфей.

Мъжът на шестдесет не е тинейджър,  
но може още, още да расте,  
щом в красотата женска се заглежда  
и книгата на любовта чете.

Мъжът на шестдесет не се предава,  
без нулата, той вече е на шест  
и между детството и мъдростта минава  
със белези от битките и с чест.

Мъжът на шестдесет не се отказва  
от извървения и стръмен път,  
към върховете никога не лази,  
а гордо крачи в своя самосъд.

Мъжът на шестдесет не се залъгва,  
той знае колко и къде, и как,  
той знае, че светът е все пак кръгъл  
и се повтарят светлина и мрак.

\*Стихотворението е своеобразно продълже-  
ние на стихотворението „Мъжът на петде-  
сет“ от Таньо Клисуров (бел.авт.)

Но все пак шестобалната система,  
ако по десет бързо умножим,  
мъжът на шестдесет ще бъде тема  
със резултат необозрим.

Затуй, щом шестдесет догони,  
мъжът върви към нови върхове  
и мамят го красиви небосклони,  
и непостигнатото го зове.

## ДОБРО УТРО

По навик бързах, бързах пак за работа,  
потънах под земята – взех метро –  
потънах във тълпата недоспала,  
не знаех утрото дали ще е добро.

Едно дете заплака във метрото,  
сред множество намръщени лица  
уплашило се беше то, горкото –  
без небосвод за ангелски крилца.

Жените – дами, лелки и момичета  
изпълниха се с нежност, с доброта  
и всички на мадони заприличаха  
в тунела на метрото, в утринта.

В мъжете – старци, господа, момчета  
се буди ласка бащинска, напук  
на грижи и комюникета...  
И утрото добро е вече тук...

Защо ли все усмивките си крием –  
в метрото или горе, там, навън?  
Не бяхме ли деца невинни ние  
и не е ли животът детски сън!

## ИКОНА

България е моята икона  
и като самуилов воин ослепен  
аз коленича пред вековните й спомени  
и те не преболяват в мен.

Родино, Майко на герои и предатели,  
ти носиш белези от люта бран.  
Загивам аз със твоите разпятия  
и с теб възкръсвам в гордия Балкан.

Гневът ми днес надхвърля  
твоите граници!

Осиротяла си, ограбена, сама,  
чедата ти превръщат се в изгнаници,  
далеч от теб – и тука – у дома.

Изпих родолюбивите възторзи,  
проплаках в антибългарска тъма,  
ранен съм и в сърцето, и във мозъка –  
ранен с чуждопоклонната кама.  
Родино, аз обичам всички хора,  
но ти си ми тревога и съдба,  
мечтая да е ясен кръгозора ти  
след толкова омраза и делба.

Жадувам красота, любов и празници...  
В мен червеят на мъката дълба,  
но обичта ми защитава  
твоите граници  
от корена до младите стебла.

Родино, мъченица и икона,  
прекръствам се пред твоя лик свещен  
и коленича пред вековните ти спомени,  
до днес не преболяват те във мен.

Сега е нужен нов Отец Паисий  
за нашите и външните врази,  
историята нова да напише  
и българския дух да възвиси.

## ОСВОБОЖДЕНИЕ

На Васил Левски

Дяконе, говорят, че си жив.  
Кълнат се, че ти служат вярно.  
Знам, ти си весел, ала строг  
и справедлив.

Знам, коленичиш само пред България.  
А чуждите и нашите врази  
оплитат пак с хомота си народа  
и алчността им, Боже опази,  
се храни с кръв и плът,  
и с нашта гордост.

Предателите живи са и днес,  
коват ковчези, сплетничат на воля,  
и питат все за твоя нов адрес,  
и от въже оплитат ореола ти.  
Ти нямаш си семейство, нито гроб.  
Дали са живи твоите апостоли?  
И днес си брат на всеки страдащ роб,  
разбрал, че СВОБОДА не се изпросва...  
Ти си навсякъде –

със своя лъвски скок  
прескачаш през Балкана,  
през епохите.

А казват, че на ръст не си висок...  
Но по-висок си от бесилото  
край София.

Във всеки дом си чакан и приет.  
Защо ли в механи и кабинети  
виси със страшна сила твой портрет,  
щом с него кичат се и враговете?  
Аз зная, че в прогнилия канон  
не се побираш и не си икона,  
че имаш паметник, музеи, стадион...  
в държава – или географска зона!  
Ти носиш кръст, кама и револвер...  
Но с ум срази вековната тъмница.  
Как, щом от сив животът стане чер,  
да го огреят твоите зеници –  
и клетвата пред кръст, пищов, кама  
да преломи позора и съмнението,  
че можем сред дълбоката тъма  
да си постигаме сами освобождението!

## НОЩНИТЕ БДЕНИЯ НА ПОЕТА

На татко ми

Когато падне мрак, той бди на пост,  
за цялото човечество загрижен,  
милиардите страдалци са му близки  
и той за тях ще вдигне своя тост.

За всеки има стих и благослов,  
всеопрошение и състрадание –  
съблазните лекува с покаяние,  
омразата превръща във любов.

Чете и пише сам сред рой звезди...  
Когато утрото криле разпери,  
навярно всеки буден ще намери  
искрица звездна в новия му стих.

По цели нощи лампата гори...  
Среднощен стих зората тананика.  
Безсънието на поета е велико,  
щом ставаме със него по-добри.



# ЖИВОТЪТ Е ЖИВОТ... НИЩО СЕРИОЗНО...

Д-р Елена АЛЕКОВА

НЯКОГА,  
някъде  
ще те застигне щастие то –  
разказва старата река.  
В непрогледния хаос.  
В увисналата  
между две бури тишина.  
В спомена за нещо,  
което никога не се е случило.  
Някога,  
някъде...  
Ромоли реката.

Това стихотворение от корицата на книгата „Зеленото събуждане“ беше достатъчно, за да кажа „Да!“, когато с Юлия Вапцарова се запознах и тя сподели желанието си да направим вечер с нейната поезия в НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“. Не я познавах, но веднага разбрах, че е поет и че първото ми усещане няма да ме подведе. Само поет може да вярва така безпрекословно, че... някъде и някога, където и когато всъщност е невъзможно, ще се осъществи неосъществимото – „в непрогледния хаос“, „в увисналата между две бури тишина“, „в спомена за нещо, което никога не се е случило“... Някъде и някога „ще те застигне щастие“, ще се сбъдне мечтата ти, ще се случи желаното, ще е зелено и хубаво, ще е... Някога, някъде... А сега и тук е... тук и сега. Сега и тук си ти. И реката, която разказва приказки, която ромоли, която те носи в сънищата си, в сънищата ти. Сега и тук... нарът „влюбени очи разтваря“ („Пред прозореца ми нарът...“) и „отвътре оярна, душата не гасне“ („Обичам да правя щастливи прогнози...“). Сега и тук... „отново е ден, ослепял от дъжда“ („Аз съм стръмния бряг на река...“) и „зрачува вечерта“ („Замяркаха се първите снежинки...“). Сега и тук... „Забравям се някъде. Връщам се. Вземам се...“ („Вихрен“)... „И живей! Просто си живей!“ („Откривам себе си...“). Въобще... „мъждукам между сън и сън“ и „сънищата зреят“ („Стоя край смъртния си одър...“).

В стихосбирката „Зеленото събуждане“ има още стихотворения като „Някога...“! Има и други, но не те ще бъдат в полезрението ми нататък, а възшебените (поне според както на мен ми се струват)...

УТРОТО НАДНИКНА В МЕН  
взе сребърен лист  
и рисува на него слънцето.  
Огромен пламтящ диск  
с протуберанси.  
И ми е хубаво!  
И ми е чисто!  
И ми е лудо!

Каква лекота! Колко светлина! И уж всичко е казано. Но и много е недоизказано. Както в повечето от стиховете на Юлия Вапцарова... Между сън и реалност. Между сън и сън. Между деня и нощта. Между залеза и изгрева. Между небето и Ада. Между мига („в увисналата между две бури тишина“) и безкрайността („в непрогледния хаос“). И какво, че между живота и смъртта (вж. едноименното стихотворение) „всичко свързано е с време, / което тутакси умира“; какво, че тайна е човешкият живот, „от нищото до нищото заключен“ („Зеленото събуждане“), какво, че животът изтича, когато...

И пак еднакво непонятни стават  
живот и смърт, душа, начало, край  
и силите, които направляват  
зеленото събуждане на май.

А времето приижда и изтича  
в безмълвната далечност на света  
и всеки мъртъв миг сега е притча  
в безсмъртните анали на духа.  
(„Зеленото събуждане“)



\*\*\*

Дори не ми се иска да кажа формално нещо „конкретно“ за книгата – за нейната структура или съдържание, за изящната й полиграфия, макар че би ми било по-лесно, а направо, както сами се уверявате, говоря за поезията на Юлия Вапцарова, защото тя, поезията й, е все на това ниво, дори в редките случаи, съвсем редки случаи на отклонение от правилото.

Срещата с поезията на непознат винаги е предизвикателство. То е нещо като срещата на човек с човека, само че още по-възбуждащо, по-неспокойно, по-изпълнено с очакване, по-радостно при сбъждане, по-възторжено при изненадващите открития и много, много по-болящо при разочарование. Невероятно е да вървиш по стъпките на поета – с надеждата да догониш онова, което е искал да каже в своето стихотворение, волно или неволно („неволно“ – защото не е задължително поетът да е казал онова, или поне само онова, което е искал). Често поетът казва много по-важни неща, без изобщо и да си е помислял да ги каже. В това именно и е прелестта на поезията, че тя и сама по себе си казва неща, за които понякога поетът и понятие си няма. И не е необходимо да се учудва той, понякога дори с нотка на негодувание, ако някой ънията (или поне всичките послания) на неговата поезия. Често пъти това става много след неговата смърт, а някой път – и не в неговата родина... (Извинете за отклонението.)

Но... лириката на Юлия Вапцарова. От една страна, това е пейзажна лирика, белязана от багрите на сезоните – най-вече пролет и лято, и малко есен и зима, брулена от бури и ветрове, от стихии отвън и стихии отвътре, от друга страна, е лирика на душевните състояния, които в известен смисъл също бихме могли да опиричим на пейзажи, по-спокойни, умиротворени или завихрени от стихии, страсъти, възделения. Според Юлия Вапцарова в природата, която ни заобикаля (аз бих допълнила – и въобще в природата на нещата, в това число и в нашата собствена природа) няма вина, а просто някакво „частие нетърпеливо“ в нея чака някой да го намери, да го събуди, да го оживи и да го превърне в звън и нежина, в радостна пресита, в озарения (вж. „Лумналото шуру лято...“ „Ухаят детелини озарени...“ и др.). Юлия Вапцарова ни разказва една, бих казала, прекрасна приказка за превращенията: тя И всичко останало – във взаимодействие. По-точно – тя Е всичко останало! Зениците на непокорните птици, които възприема като откровение, издигат стълба към небето, по която тя някога ще се изкачи („В околото звънко на луната...“). Истинското й „аз“ е частица от гората, но е и самата гора – „трева от нейната трева“, клонка счупена и

„дънер, с лишеи обрасъл“ („Стоя на прага на гората...“). Луната, „вятърът гальовен“ и пролетта живеят в нея и тя на тях прилича („Къде ли вятърът почива...“). Буйният гняв на морето раздира „пристана смълчан“ на нейните страсти, а когато то стихне в покой, тя събира „отломките си парещи“ („Възторг ли е, море...“). И не просто се радва на пролетта в „зеленото събуждане“, но самата тя е пролетта. А когато вихрената внезапна буря се укроти и отминне, дъхът на бурята остава в душата й или поне самата тя това си пожелава („Когато се развихри буря...“). Дори смъртта за Юлия Вапцарова е простичък акт, когато земното кълбо просто ще я изсипе някъде по пътя, както „конят хвърля / слабия ездач в галоп“, но при това тя ще вкопчи своя вик в звездите и така ще се прелее и слее с всемира („Ще дойде ден...“). Любопитни са обратите в стихотворението „Развенчаване на щурец“, където песента на някакво щурче насища с нова реалност и с любов нечия тишина и поражда в душата човешка свежи пориви, непознати надежди, неочаквани въпроси. И след миг – внезапното откровение уж за песента му, а всъщност за труда на поета, за смисъла (или... проклятието!) на изкуството – просто ей така, леко, фривоно, неангажиращо...

Песента ти, щурец, е гибелна.  
Свят, който не искам да зная.  
Тя е безумие, унес, верига!  
Подарък, от ада изпратен!  
Дори да е сладка небесна отрада,  
е болка, която убива!

Без и опит да сравнявам каквото и да е (поетика, стил, похвати и т.н.), но ми идва наум друго едно стихотворение, което обичам и искам да споделя с вас заради близкия мотив:

Снова море, снова пальмы  
И гвоздики, и песок,  
Снова вкрадчиво-печальный  
Этой птички голосок.

Никогда ее не видел  
И не знаю, какова.  
Кто ее навек обидел,  
В чем, своем, она права?

Велика иль невеличка?  
Любит воду иль песок?  
Может, и совсем не птичка,  
А из ада голосок?

Стихотворението е на Георгий Иванов, руски поет емигрант от класата на Блок. (Впрочем... Баща му Владимир Иванов като млад офицер участва в Руско-турската освободителна война през 1877 – 1878 г. и е ранен в боевете за Плевен. След Освобождението е адютант на княз Александър Батенберг и живее в София. Само абдикирането на княза през 1886 г. е попречило на това един от големите поети на Русия с незавидна съдба да се роди в България – роден е през 1894 г. в родовото им имение в Ковенска губерния.)

\*\*\*

Юлия Вапцарова рисува човека като дух, душа или сърце, което се лута между земя и небе, между ада и рая („Вихрен“). Човекът е точката, където дълбината и висината, тукашното и отвъдното се събират, но и разединяват. Или е граница, където коренът преминава в звезди, а звездите – в корен, където върхът става едно с дъното, а дълбината преминава във висина.

Там, на ръба, се раждат мъчителните въпроси на битието. Така и Юлия Вапцарова тревожно пита пред себе си (и не само!): ако

животът е джунглата на света, а земята – „предел на оцеляване“, то защо, защо никой не ни казва защо е така, „и как е по нататък“ („След залез слънце...“)? „Кога ли отлетя мигът / на везаните бели пеперуди“ („Акациите вече прецъфтяха...“)? „Къде е истината в този свят? / Коя е тайната на святото познание? / Някой знае ли каква е“ („Отново януарски ден...“)? И още: „Коя, къде, какво съм аз? / Кой ще го отмери с вечност“ („Между живота и смъртта...“)?...

Там, на ръба, и се раждат изстраданията истина на човека за живота. Такава и истините на Юлия Вапцарова, чисто нейни истини за живота, проблеснали на ръба: „Най-временно на този свят е времето“ („Опожареното дърво ме благославя...“); светлината е „лабилна форма на живот / по скалата на болката“ („Загубих се...“); „дните и отнемат, и прибавят“ (Каква студена нощна влага...“).

Отрадно е след всичките житейски бури и вихри да въздъхнеш и да се попиташ с поглед назад: за какво е било всичко – целият хаос, цялата бъркотия, страстите, нервите, надеждите и покрусата, „за какво всъщност става въпрос“, може би за живота, може би за нещо или за нищо друго, а после, миг след това с почуда да разбереш, че просто: „животът е приятна утеха, / която сме заслужили / с дните си вече отминали“ („Отново се втурнах...“), но и... – „Толкова кратичко време! / Едно разсъмване и едно замръкване. Или обратното“ („Идва момент, когато разбираш...“). От частието до тъгата. Или обратното. От тук до там. Или обратното... А често пъти – в противовес на тревогата и на страха, на паниката и на ужаса – успокояващото, кроткото:

Животът е живот –  
си казвам бодро.  
Той просто съществува  
в хаоса от нерви.  
Разчупено.  
Досадно.  
Недосегаемо.  
Той просто съществува.  
Нищо сериозно!  
(„Ръцете ми, прострени сомнамбулно...“)

Отбелязах в книгата на Юлия Вапцарова няколко стихотворения, които нарекох за себе си бисери. Ето ги: „Утрото надникна в мен...“, „Тази вечер...“, „След залез слънце...“, „Пътеката, която ме отвежда...“, „Когато се развихри буря...“, „Загубих се...“, „Понякога нощта е дълга...“, „Откривам себе си...“, „Не си спомням...“, „Дворчето без мен...“, „Вгълбена светлина...“, „Възрастта не я признавам...“ и, разбира се, „Някога...“, което ме спечели за Юлия Вапцарова. Някои от тях (или откъси от тях) вече прочетох. Дълго се колебах с кое от тях да завърша. Най-после реших:

Светът наднича с хиляди очи  
и с ласото си нескончаемо събира  
разпръснатите светлини и сенки.  
Целувката на въздуха уханен  
вълнува тъмнината,  
а моите окови се рушат  
и се превръщат в тишина.

Дори не е важно дали става дума за състоянията след смъртта, или иде реч за състоянията на живота. Важно е усещането за нещо истинско, макар и неназовано точно. Важна е поезията – нищо, че е гибелна. Важна е играта на светлинките и сенките в неизброимите очи на живота. Важна е срещата на въздуха с тъмнината. Важна е, че се рушат оковите и наставта тишина, в която всички ние, рано или късно, ще се завърнем.

11.04.2016 г.



# ГОСТУВА НИ ЕДИН СПЕЦИАЛЕН ЧОВЕК

Елена ХРИСТОВА

Ако квартал „Иван Вазов“ на столицата, поспециално Народно читалище „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ има човек с неизтощима енергия, сила и вяра в доброто, то това е Росица Цветкова, която днес ни е събрала, за да почетем поезията и пролетта. Лично аз не съм срещала човек, чието сърце да тупти така отзивчиво за хората, чиято мисъл непрекъснато да е заета с това как да направи живота им по-интересен и приятен, по-поносим. Веднъж ще събере хората на години с млади сърца, за да послушат нови стихове, да обменят мисли за нещата от живота, да споделят тревоги и радости; друг път ще организира празник за децата, като ги срещне с именити представители на съвременната детска литература.

По нейна инициатива съвместно с Районен клуб на пенсионерите или Съюза на пенсионерите – район „Триадица“, години наред в Просветна зала на читалището се провеждат срещи под наслов „За поезията няма възраст“. Помня първата такава моя лична среща, която бе точно преди 10 години, на 11 май 2006-а. Колко се вълнувах преди срещата, колко удовлетворена останах от нея... И това се случва с всички, които Росица Цветкова кани като гости на читалището. Всички идват плахо, а си тръгват окрилени...

И досега се помнят невероятните срещи с Леда Милева. Не среща, а срещи! Защото Леда Милева не един път е била гост на читалището. А когато човек гостува някъде неведнъж, не е само защото там са го харесали, но и защото и на него му харесва! Иначе не би се съгласил – би си намерил сто причини да не дойде. Леда Милева с радост откликваше на поканите на читалището, които се отправяха към нея по инициатива на Росица Цветкова. Ако не се чувстваше приятно с нас, Леда Милева едва ли би била така отзивчива на нашите покани.

Който е присъствал на прояви, организирани по идея на Росица Цветкова, предполагам многократно се е удивлявал на това как съвсем естествено, безконфликтно и уютно в залата се чувстват

и млади, и стари. И не просто млади и стари, а... от най-малките до най-големите. И как, мислите, се получава този ефект? Росица Цветкова ще ви отговори: „Когато сме водени от законите на обичта, любовта и уважението, всичко е възможно, защото думата „любов“ е магическа“. Затова беше възможен и такъв невъзможен за законите на днешните времена концерт „За баба и дядо – с любов“ на „славейчетата“ от Детска хорова студия „Български славей“, който преди години по идея на Росица Цветкова бе осъществен в Просветна зала. Осъществен с вярата, с нейната вяра, че... представите си, „посланието „За баба и дядо с любов“ ще отстрани проблемите и както в приказката обичта спасява и царството, и възрастните хора, така и обичта на днешните млади и възрастни ще спаси нас и света“.

За поезията няма възраст. Наистина. Както и за любовта... Затова нашата днес среща с нашата вечно млада, вечно неспокойна, вечно търсеца и влюбена в живота (и не само...) Росица Цветкова и е онаслонена „Влюбено сърце“.

Спомням си, преди десетина години направихме експериментално Литературна работилница, в която искахме да привлечем пишещи от всички възрасти. Няколко пъти се събирахме и сред желаещите, повечето ученици, бе и Росица Цветкова. Макар че тя, като автор на няколко книги и сърце с по-многолетен лирически опит от тях нямаше нужда от каквито и да е уроци и „работилници“. Но младото сърце затова е младо, защото постоянно иска да се учи, да научава, да знае още и още... И е младо, защото е влюбено. Влюбено сърце.

Но най-трогателна и най-удивителна е любовта на Росица Цветкова към България. И е трогателна и удивителна тъкмо в днешното време, време на национален nihilизъм, на такива „нови прочити“ на българската история, от такива преиначавания, от които косите ти настръхват. Така преди време пак по нейна инициатива (или предложение, което е едно и също) бе учреден към читалището клуб „Родолюбие“. Благодарение на този клуб бяха проведени много срещи по повод 19 февруари –

гибелта на Васил Левски, 3 март – Освобождението ни от турско робство, 1 ноември – Деня на будителите, и др., в които нашите деца (най-вече!), но и всички ние имахме възможност да се срещнем с такива авторитети като Велислава Дърева, Калина Канева, проф. Андрей Пантев, проф. Илия Тодев, Божидар Димитров, Цветолюб Нушев и др. А веднъж тя дойде дори с предложение да провокираме всенародна молитва за България.

С чувствителното си родолюбиво сърце Росица Цветкова предусети, че надеждата и спасението на България е в грижата за нейното бъдеще в лицето на нашите деца. От казаното дотук, предполагам, сами се уверихте в това. Но тя направи още нещо за тях – издаде книга със стихове за деца „Въртележката“, която ми напомня на огърлица от словесни бисери. Ето два от тях:

## СНЕЖЕН ТАНЦ

Вишната в снега затъна,  
леко клоните огъна,  
а снежинки покрай нея  
в танца снежен я люлеят  
и лудуват, и се реят,  
ледени звездички пеят.  
Вишната – принцеса бяла,  
от снежинки засияла,  
вихрено се завъртяла...  
В клоните ѝ нежни струни  
свирят сребърни фъртуни.

## ИГРА

Мамо, искаш да се прибера  
ала чака ме навън Игра.  
Тичаме си по тревата,  
от жълтурчета огрята!  
Люлякът е вече нацъфтял –  
виж какъв букет съм ти набрал!  
Заповядай! Нямам време...  
Може ли дете да дреме?  
Имам среща със Играта,  
с Вятъра и Небесата!  
Моля те, не се сърди,  
като тез цветя бъди.

## ЛИТЕРАТУРНА ГОСТОПРИЕМНИЦА ПРЕДСТАВИ...



Надежда Захаријева



Димитър Христов



Боян Ангелов



Анна Багряна



Публиката



Банко Банков

## НА МУЗИКАЛНАТА И ТАНЦОВА СЦЕНА...

10 април 2016 г., София

Фолклорен танцов ансамбъл „Жар“ при НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ и приятели организираха за пети пореден път благотворителен концерт под наслов „Да победим злото с хорото“. Тази година благородната кауза подкрепиха Клуб за хора и народни танци „На мегдана“, Нина Николина и Екатерина Ангелова, Танцова формация „Дживгари“, Клуб за народни танци „Хороводец“, Ансамбъл „Българани“, Клуб за народни хора „Деликанлии“, Танцов състав „Пасарелци“ и Група за ръкоделни умения „СедянкаТА“. Концертът бе проведен в Синдикален дом на културата на транспортните работници „Освобождение“.

24 април 2016 г., София

НЧ „Д-р Петър Берон – 1926 г.“ организира Цветен концерт „ЦВЕТНИЦА“, в който взеха участие учениците от класа по поп и джаз пеене с преподавател Румяна Коцева. Концертът бе проведен в Клуб „Студио 5“ при Националния дворец на културата.

Секретар НЧ „Д-р ПЕТЪР БЕРОН – 1926 г.“:  
Светла СЛАВЕЕВА  
Главен редактор: д-р Елена АЛЕКОВА  
Художник: Костадин ЛЯНГОВ  
Фотограф: Виктор ВИКТОРОВ  
Адрес: София 1408, бул. „Витоша“ 109;  
тел.: 952 25 78  
Вестникът се разпространява безплатно